

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

КАФЕДРА СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

галузь знань **07 “Управління та адміністрування”**

спеціальності **073 “Менеджмент”**

факультет : **Туризму**

рівень освіти: **Бакалавр**

Львів – 2020 р.

Робоча програма з дисципліни «Організація екскурсійної діяльності» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент»

Розробник: к.е.н., доц. Ю.Б. Феленчак

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри спортивного туризму Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського

Протокол від «_____» _____ 2020 року № 5

Завідувач кафедри _____
(підпис)

А.О.Кухтій
(прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 “Управління та адміністрування” Спеціальність 073 „Менеджмент“	Вибіркова	
Модулів – 1	-	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		2-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання -		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		4-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: - аудиторних – 4 - самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: <i>бакалавр</i>	Лекції	
		30 год.	-
		Семінарські	
		30 год.	-
		Практичні	
		-	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	-
Індивідуальні завдання			
-	-		
Вид контролю: залік			

Статус дисципліни – вибіркова.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Завдання дисципліни «Організація екскурсійної діяльності» є формування у студентів фундаментальних знань, вмінь та навичок стосовно основ організації екскурсійної діяльності та специфіки надання екскурсійних послуг, що базуються на сучасних досягненнях провідних науковців та світової практики. Під час вивчення дисципліни студенти зможуть дізнатися не лише про особливості професійної діяльності у сфері організації та надання екскурсійних послуг, а й отримати базову інформацію про напрямки та тенденції розвитку екскурсійної справи у нашій державі та світі.

Важливим для подальшої фахової підготовки студентів буде розуміння взаємозв'язку та взаємозумовленості процесів у сферах туризму, рекреації та гостинності, що має на меті сформувати у студентів уміння та практичні навички виконання завдань, пов'язаних із процесами організації екскурсійної діяльності та надання екскурсійних послуг, а також із специфікою обслуговування в умовах конкурентної боротьби на сучасному ринку туристичних послуг.

Студент повинен знати: основні поняття, особливості, функції екскурсійної діяльності; основні етапи розвитку екскурсійної справи в Україні; класифікацію та особливості організації різних видів екскурсій; технологію підготовки та методичні прийоми ведення екскурсій; психолого-педагогічні основи екскурсійної діяльності; умови активізації екскурсійного спілкування.

Студент повинен вміти: застосовувати набуті теоретичні знання для вирішення конкретних прикладних завдань; складати методичні розробки екскурсій, організувати ефективну роботу групи та екскурсовода; застосовувати методичні прийоми ведення екскурсій; надавати екскурсійні послуги з урахуванням диференційованого підходу до обслуговування різних категорій споживачів.

Студент повинен мати навички: у застосуванні набутих у ході вивчення дисципліни знань і вмінь на усіх етапах розробки і надання екскурсійних послуг, у виборі оптимальних методів подачі екскурсійного матеріалу з урахуванням

різних категорій споживачів екскурсійного продукту, підвищення професійної майстерності екскурсовода та оптимізації екскурсійного спілкування.

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

На сучасному етапі туристичний ринок потребує нових підходів до організації екскурсійної діяльності як невід'ємної складової сучасного туристичного продукту. Важлива роль при цьому належить підготовці кваліфікованих менеджерів туристичної індустрії та екскурсоводів, які повною мірою володіють методикою розробки й надання екскурсійних послуг.

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів фундаментальних знань, вмінь та навичок організації екскурсійної діяльності та специфіки надання екскурсійних послуг. Досягнення встановлених цілей полягає в отриманні майбутніми спеціалістами бази теоретичних та практичних знань, необхідних для організації успішної роботи в туристично-рекреаційній сфері, на освоєння сукупності форм, прийомів, способів та методів створення й реалізації якісних екскурсійних послуг в умовах конкурентної боротьби на сучасному ринку туристичних послуг.

Предметом дисципліни „Організація екскурсійної діяльності” є дослідження специфіки функціонування екскурсійної діяльності як невід'ємної складової туристичної галузі, а також сучасних тенденцій розвитку ринку екскурсійних послуг на регіональному та глобальному рівнях.

Вивчення курсу базується на матеріалі нормативних дисциплін, таких як основи економічної науки, мікроекономіка, макроекономіка, економіка підприємств, регіональна економіка, фінанси, менеджмент, міжнародна економіка тощо.

Дисципліна “Організація екскурсійної діяльності” має визначену логіку побудови і цілком конкретний зміст. Структура дисципліни розроблена так, щоб охопити найважливіші аспекти здійснення екскурсійної діяльності. При викладі матеріалу мають бути враховані закони України, постанови Кабінету Міністрів, укази Президента та інші нормативні документи, щодо розвитку екскурсійної

справи і туризму в Україні. На сучасному етапі ринкових перетворень в Україні вона має охоплювати 12 тем теоретичного і практичного спрямування.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1: Поняття про екскурсознавство. Екскурсія як основний елемент екскурсійної діяльності.

1. Екскурсознавство як наука.
2. Об'єкт, предмет та завдання екскурсознавства.
3. Екскурсія як основний елемент екскурсійної діяльності

Тема 2: Розвиток екскурсійної справи в Україні.

1. Праобраз туризму в мандрівках давнини (IX-XIX ст.).
2. Початок організованого туризму, зародження і становлення екскурсійної справи (кінець XIX-початок XX ст.).
3. Створення централізованої системи управління туризмом.
4. Відновлення і розвиток екскурсійної справи в повоєнній радянській Україні (50-80-ті роки XX ст.).
5. Екскурсійна справа на сучасному етапі.

Тема 3: Загальні теоретично-методологічні основи організації екскурсійної діяльності.

1. Сутність і завдання екскурсійної теорії.
2. Сутність і завдання екскурсійної методики.
3. Специфіка екскурсійного методу пізнання.
4. Напрямки вдосконалення екскурсійної методики.

Тема 4: Організація надання екскурсійних послуг на туристсько-екскурсійних підприємствах.

1. Напрямки роботи з організації надання екскурсійних послуг на туристському підприємстві.
2. Види туристсько-екскурсійних організацій.

Тема 5: Технологія підготовки екскурсій.

1. Структура екскурсій.
2. Поняття про екскурсійні об'єкти.
3. Етапи створення екскурсій.

Тема 6: Техніка ведення екскурсій.

1. Поняття «техніка ведення екскурсій».
2. Основні вимоги до техніки ведення екскурсій.
3. Організація роботи групи та екскурсовода.

4. Використання вільного часу в екскурсії.

Тема 7: Методичні прийоми ведення екскурсій.

1. Класифікація методичних прийомів.
2. Методичні прийоми показу.
3. Методичні прийоми розповіді.

Тема 8: Особливі методичні прийоми на екскурсії.

1. Класифікація особливих методичних прийомів.
2. Специфіка використання особливих методичних прийомів на екскурсії.

Тема 9: Професійна майстерність екскурсовода.

1. Складові професійної майстерності екскурсовода.
2. Вимоги до екскурсовода.
3. Особистість екскурсовода. Вміння і навички екскурсовода.
4. Підготовка екскурсовода до проведення екскурсії.
5. Шляхи підвищення професійної майстерності екскурсовода.

Тема 10: Мова екскурсовода.

1. Види мови - зовнішня і внутрішня. Функції мови.
2. Стель мови екскурсовода.
3. Техніка мови екскурсовода.
4. Формування майстерності володіння мовою.

Тема 11: Невербальні засоби спілкування.

1. Жести екскурсовода, їх значення і класифікація.
2. Міміка екскурсовода, її роль в екскурсії.
3. Зовнішній вигляд екскурсовода. Манери екскурсовода.
4. Мовний етикет екскурсовода.

Тема 12: Психологічні основи екскурсійної діяльності.

1. Умови активізації екскурсійного спілкування.
2. Психологія екскурсовода.
3. Психологічний стан екскурсантів.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	с	інд	с.р.
Тема 1: Поняття про екскурсознавство. Екскурсія як основний елемент екскурсійної діяльності.	9	2		2		5
Тема 2: Розвиток екскурсійної справи в Україні.	13	4		4		5
Тема 3: Загальні теоретично-методологічні основи організації екскурсійної діяльності.	9	2		5		5
Тема 4: Організація надання екскурсійних послуг на туристсько-екскурсійних підприємствах.	9	2		2		5
Тема 5: Технологія підготовки екскурсії.	13	4		4		5
Тема 6: Техніка ведення екскурсій.	9	2		2		5
Тема 7: Методичні прийоми ведення екскурсій.	13	4		4		5
Тема 8: Особливі методичні прийоми на екскурсії.	9	2		9		5
Тема 9: Професійна майстерність екскурсовода.	9	2		2		5
Тема 10: Мова екскурсовода.	9	2		2		5
Тема 11: Невербальні засоби спілкування.	9	2		2		5
Тема 12: Психологічні основи екскурсійної діяльності.	9	2		2		5
Усього годин	120	30		30		60

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Історичні аспекти становлення екскурсознавства	4
2.	Тема 2. Екскурсійна справа в Україні на сучасному етапі	2
3.	Тема 3. Класифікація екскурсій	4
4.	Тема 4. Особливості проведення оглядових екскурсій	4
5.	Тема 5. Особливості проведення тематичних екскурсій	2
6.	Тема 6. Специфіка проведення екскурсій в музеях	2
7.	Тема 7. Особливості застосування методичних прийомів ведення екскурсій	4
8.	Тема 8. Особливості професійної майстерності екскурсовода	4
9.	Тема 9. Системна взаємодія елементів і компонентів екскурсійного процесу	2
10.	Тема 10. Інноваційний екскурсійний продукт	2
Разом		30

6. САМОСТІЙНА РОБОТА*

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1: Поняття про екскурсознавство. Екскурсія як основний елемент екскурсійної діяльності.	5
2.	Тема 2: Розвиток екскурсійної справи в Україні.	5
3.	Тема 3: Загальні теоретично-методологічні основи організації екскурсійної діяльності.	5
4.	Тема 4: Організація надання екскурсійних послуг на туристсько-екскурсійних підприємствах.	5
5.	Тема 5: Технологія підготовки екскурсії.	5
6.	Тема 6: Техніка ведення екскурсій.	5
7.	Тема 7: Методичні прийоми ведення екскурсій.	5
8.	Тема 8: Особливі методичні прийоми на екскурсії.	5
9.	Тема 9: Професійна майстерність екскурсовода.	5
10.	Тема 10: Мова екскурсовода.	5
11.	Тема 11: Невербальні засоби спілкування.	5
12.	Тема 12: Психологічні основи екскурсійної діяльності.	5
Разом		60

* - самостійна робота передбачає опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до семінарських занять, написання реферату або підготовку презентації.

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ

Тематика рефератів

1. Екскурсія як основний елемент екскурсійної діяльності.
2. Розвиток екскурсійної справи в Україні
3. Загальні теоретично-методологічні основи організації екскурсійної діяльності
4. Організація надання екскурсійних послуг на туристсько-екскурсійних підприємствах.
5. Технологія підготовки екскурсії.
6. Техніка ведення екскурсій.
7. Методичні прийоми ведення екскурсій.
8. Особливі методичні прийоми на екскурсії.

9. Професійна майстерність екскурсовода.
10. Мова екскурсовода.
11. Невербальні засоби спілкування.
12. Психологічні основи екскурсійної діяльності.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання якості знань студентів здійснюється шляхом поточного і підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

Поточне оцінювання – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем) під час проведення аудиторних занять (семінарських, практичних), організації самостійної роботи та активності студента на занятті.

Поточне оцінювання реалізується у формі опитування, тестування, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо. При цьому студент набирає бали за роботу на практичних заняттях, виконання самостійної та індивідуальної роботи. Студенти, які брали участь у науковій діяльності, отримують додаткові бали.

Підсумковий результат (залік) виставляється як сума балів одержаних здобувачем в результаті поточного оцінювання).

10. ЗАЛКОВІ ВИМОГИ

1. Поняття про екскурсознавство.
2. Екскурсія як основний елемент екскурсійної діяльності.
3. Організація надання екскурсійних послуг на туристсько-екскурсійних підприємствах.
4. Технологія підготовки екскурсії.
5. Методичні прийоми ведення екскурсій.
6. Екскурсознавство як наука.
7. Об'єкт, предмет та завдання екскурсознавства.
8. Сутність і значення екскурсійної теорії.
9. Сутність і значення екскурсійної методики.
10. Екскурсія і її основні ознаки.
11. Принципи екскурсії.
12. Функції екскурсій.
13. Класифікація екскурсій.
14. Напрямки роботи з організації надання екскурсійних послуг на туристському підприємстві.
15. Види туристсько-екскурсійних організацій.
16. Технологія підготовки екскурсії.

17. Структура екскурсії.
18. Тема в екскурсії.
19. Поняття про екскурсійні об'єкти.
20. Методичні прийоми ведення екскурсій.
21. Класифікація методичних прийомів.
22. Методичні прийоми показу.
23. Методичні прийоми розповіді.
24. Особливі методичні прийоми на екскурсії.
25. Техніка ведення екскурсій.
26. Поняття «техніка ведення екскурсій».
27. Основні вимоги до техніки ведення екскурсій.
28. Організація роботи групи та екскурсовода.
29. Використання вільного часу в екскурсії.
30. Професійна майстерність екскурсовода.
31. Мова екскурсовода.
32. Невербальні засоби спілкування.
33. Професійна майстерність екскурсовода.
34. Складові професійної майстерності екскурсовода. В
35. Вимоги до екскурсовода.
36. Особистість екскурсовода.
37. Вміння і навички екскурсовода.
38. Підготовка екскурсовода до проведення екскурсії.
39. Шляхи підвищення професійної майстерності екскурсовода.
40. Мова екскурсовода.
41. Види мови - зовнішня і внутрішня.
42. Функції мови.
43. Стель мови екскурсовода.
44. Техніка мови екскурсовода.
45. Дикція.
46. Культура мови.
47. Багатство словника.
48. Образність мови.
49. Невербальні засоби спілкування.
50. Жести екскурсовода, їх значення і класифікація.
51. Міміка екскурсовода, її роль в екскурсії.
52. Зовнішній вигляд екскурсовода.
53. Манери екскурсовода.
54. Мовний етикет екскурсовода.
55. Психологічні основи екскурсійної діяльності.
56. Умови активізації екскурсійного спілкування.
57. Психологія екскурсовода.
58. Психологічний стан екскурсантів.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ КОНТРОЛІВ

Форма навчання / Теми занять	Поточне оцінювання			Підсумкова оцінка
	Разом	Семінарські заняття	Самостійна робота Реферат	
Денна форма навчання	100	60	40	100
Заняття 1.	100	0-5	40	100
Заняття 2.		0-5		
Заняття 3.		0-5		
Заняття 4.		0-5		
Заняття 5.		0-5		
Заняття 6.		0-5		
Заняття 7.		0-5		
Заняття 8.		0-5		
Заняття 9.		0-5		
Заняття 10.		0-5		
Заняття 11.		0-5		
Заняття 12.		0-5		

Самостійна робота – форма організації навчального процесу, яка передбачає виконання завдань здобувачем вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Індивідуальна робота - форма організації навчального процесу, яка забезпечує реалізацію творчих можливостей здобувача вищої освіти через індивідуально спрямований розвиток його здібностей, науково-дослідну роботу і творчу діяльність.

Наукова робота – виконане під керівництвом викладача наукове дослідження тієї чи іншої проблеми, яке відповідає науковим принципам, має певну структуру, містить результати власного пошуку, власні висновки.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
61-67	E		
35-60	FX	незадовільно	не зараховано

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Арсененко І. А., Іванова В. М. Екскурсійна діяльність як основа функціонування ринку екскурсійних послуг. / Арсененко І. А., Іванова В. М. // Науковий часопис Scientific journal НПУ імені М.П. Драгоманова National Pedagogical Dragomanov University Серія 4. Географія і сучасність. – 2015. Вип. 19 (33). – С. 191-195.
2. Кіптенко В. Організація екскурсійних послуг: Підручник. / В.К. Кіптенко, О.Ю. Малиновська : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. – 518 с: іл.
3. Король О.Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі : навч.-метод. посібник / О.Д. Король – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. – 144 с.
4. Лисюк Т.В. Екскурсійне обслуговування у структурі туристичного продукту / Т.В. Лисюк, О.С. Терещук, О.О. Дмитрук // Причорноморські економічні студії. Серія: Економіка та управління підприємствами - Випуск 28-1. – 2018. – С. 175-178.
5. Покоłodна М.М. Організація екскурсійної діяльності : підручник / М.М. Покоłodна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 180 с.
6. Феленчак Ю. Б. Інформаційні технології в екскурсійній справі / Ю. Б. Феленчак // Маркетинг в умовах розвитку цифрових технологій : матеріали всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (5 жовтня 2018 р). – Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2018. – С. 427-429.

Додаткова:

1. Альтгайм Л. Б. Основне значення та принципи організації екскурсійних послуг. / Л. Б. Альтгайм // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2014. –№ 6(1). – С. 215-219.
2. Альтгайм Л.Б. Основи музейної та екскурсійної діяльності. Курс лекцій / Л.Б. Альтгайм. – Тернопіль: Тернопільський нац. пед. університет ім. В. Гнатюка, 2007. – 113 с.
3. Бабарицька В. Екскурсознавство і музеєзнавство : навч. посіб. / В. Бабарицька, А. Короткова, О. Малиновська – К. : Альтерпрес, 2012. – 444 с.
4. Верес К. О. Інноваційні технології в екскурсійному супроводі / К. О. Верес // Сборник научных трудов SWorld. – 2014. – Вып. 2, Т. 34. - С. 29-34.
5. Воронина А.Б. Организация экскурсионных услуг / А.Б. Воронина. – Симферополь: Сонат, 2008. – 200 с.
6. Галасюк С.С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності:

- навчальний посібник / С. С. Галасюк, С. Г. Нездоймінов. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 178 с.
7. Гончар Н. Інновації у формуванні майстерності екскурсовода / Наталія Гончар, Наталія Павленчик // День студентської науки : зб. матеріалів щоріч. студент. наук. конф. – Львів, 2019. – С. 151–154.
 8. Данилевич М.В. Значення краєзнавчо-туристичної діяльності на етапі початкової підготовки спортсменів / М. В. Данилевич, В.Б. Амелін // Здоровий спосіб життя : матеріали III Міжрегіон. наук.- практ. конф. – Славута, 2003. – С. 6 – 7.
 9. Емельянов Б. В. Экскурсоведение. Учебник / Б. В. Емельянов – М.: Советский спорт, 2000. – 224 с.
 10. Історія екскурсійної діяльності в Україні: Навч. посібник для студ./ В.К. Федорченко, О.М. Костюкова, Т.А. Дьорова, М.М. Олексійко. – К.: Кондор, 2010. – 166 с.
 11. Організація екскурсійної діяльності. Опорний конспект лекцій. Укладач О.О. Каролоп.- К.: Видавничий центр КНТЕУ. - 2002. – 45 с.
 12. Павленчик Н. Ефективність використання туристичних ресурсів Львова / Павленчик Н. // Економіко-соціальні відносини в галузі фізичної культури та сфері обслуговування : матеріали II Міжнар. наук.-практик. конф. – Львів, 2019. – С. 104–107.
 13. Покоłodна М.М. Опорний конспект лекцій з дисциплін «Екскурсознавство» «Організація екскурсійних послуг» (для студентів спеціальності 7.050201 – «Менеджмент готельного курортного і туристського сервісу» і 6.050400 – «Туризм») / ХНАМГ, Уклад.: – Х.: ХНАМГ, 2007. – 80 с.
 14. Романенко О. В. Організація екскурсійних послуг / О.В.Романенко // Культура народів Причорномор'я. – 2009. – №176. – С.159-161.
 15. Худоба В.Можливості використання геоінформаційних технологій в рекреаційній діяльності НПП «Сколівські Beskidi» / В. Худоба, З. Руминська // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Серія: Географія. –2018. – Вип. 45, № 2. – С. 95–104.
 16. Худоба В. Менеджмент рекреаційної діяльності національних природних парків із застосуванням ГІС- технологій / Володимир Худоба, Зоряна Руминська // День студентської науки: зб. матеріалів щоріч. студ. наук. конф. - Львів : ЛДУФК, 2019. - С. 161-163.
 17. Худоба В. В. Основи екскурсознавства : лекція / Худоба В. В. - Львів, 2018. - 16 с.
 18. Чагайда І. М., Грибакова С. В. Екскурсознавство. Навчальний посібник. – К.: “Кондор”, 2004. – 204 с.
 19. Integration of Partial Least Squares Path Modeling for Sustainable Tourism Development / N. Pavlenchuk, S. Mekhovych, O. Bohoslavets, Y. Opanashchuk, V. Notra, I. Gayvoronska // International Journal of Recent Technology and Engineering. – 2019. – Vol. 8, is. 2. – P. 4309–4312.